

2.daļa. FSC Ģenerālās Asamblejas norises apskats par svarīgākajām tēmām 30. un 31.oktobrī

FSC Ģenerālā Asambleja Panamā norisinājās no 26. līdz 31.oktobrim

Saprašanās memorands, lai stiprinātu mežu pārvaldību

Panamas Republikas Vides ministrija (*MiAMBIENTE*) un FSC 2025. gada 30. oktobrī parakstīja saprašanās memorandu, lai stiprinātu mežu pārvaldību, veicinātu procesu pārredzamību un nodrošinātu Panamas valsts mežu mantojuma saglabāšanu, izmantojot sertifikāciju.

Panamas vides ministrs Huans Karloss Navarro un FSC ģenerāldirektore Subra Battačardži parakstīja vienošanos FSC 2025. gada Ģenerālās Asamblejas laikā.

„Mums šis stratēģiskais kopdarbs ar FSC patiesi palīdzēs mūsu mežsaimniecības nozarei sasniegt patiesu ilgtspējību,” teica ministrs. „Mēs uzskatām, ka šī sadarbība ar FSC Panamai ir absolūti būtiska.” „Mēs esam sabiedrotie misijā, un man ir tas gods strādāt kopā ar jums. Pēc šodienas sarunas ar mūsu biedriem es zinu, ka FSC kolektīvs jūtas pagodināts par jūsu klātbūtni un ir pārliecināts par jūsu apņemību strādāt ne tikai FSC, bet arī plašāka mērķa labā,” uzsvēra FSC ģenerāldirektore.

Saskaņā ar vienošanos abas puses sadarbosies, lai izstrādātu mežu pārvaldības politiku un noteikumus, stiprinātu tehniskās iespējas un veicinātu pārredzamību un piekļuvi informācijai dabisko mežu un plantāciju pārvaldībā.

Šis nolīgums atbilst FSC misijai, Panamas Nacionālajai mežu stratēģijai 2018–2050 un starptautiskajām saistībām saskaņā ar Kunmingas-Monreālas Globālās bioloģiskās daudzveidības pamatnostādņēm, kas veicina bioloģiskās daudzveidības ilgtspējīgu izmantošanu un ekosistēmu pakalpojumu novērtēšanu.

FSC aprites kontroles standartu nākotnes veidošana

FSC vadība iepazīstināja ar gaidāmo CoC (Piegādes pārraudzības ķēdes) standarta pārskatīšanu, izklāstot galvenās izmaiņas, kas paredzētas, lai stiprinātu uzticamību, uzlabotu izmantošanu un vienkāršotu vairākus saistītus standartus, apvienojot tos vienā sistēmā. Pārraudzības ķēde (CoC) ir FSC sistēmas galvenā sastāvdaļa, kas nodrošina sistēmu FSC sertificētu materiālu izsekošanai visā piegādes ķēdē, un pēdējā būtiskā pārskatīšana notika pirms desmit gadiem.

Pārskatot FSC CoC standartu, ir jāievēro delikāts līdzsvars starp sistēmas integritāti (uzticamību) un vienkāršotu pieeju. Ir ļoti svarīgi, lai dalībnieki būtu iesaistīti, lai viņi varētu veidot šo fundamentālo izmaiņu virzienu.

Sēdē tika izklāstīts pārskatīšanas procesa grafiks un apjoms, ar mērķi publicēt pārskatītos standartus līdz 2027. gada janvārim. Spēkā stāšanās datums ir noteikts 2027. gada jūlijā. Pirmo reizi visi saistītie CoC standarti tiek pārskatīti kopā, lai nodrošinātu, ka ieinteresētās personas atrodas vienotā pārejas periodā, kad jaunie standarti stāsies spēkā.

Cēzars Gonsalvušs (*César Gonçalves*), tehniskais koordinators, raksturoja šo jauno standartu ar trim vārdiem: uzticams, konsekvents un atbilstošs.

„Lai mēs apsvērtu izmaiņas vai papildinājumus mūsu prasībām, tām ir jābūt spēcīgām un labi argumentētām. Izmaiņas nedrīkst būt tikai izmaiņu dēļ.” Viņš arī uzsvēra pāreju uz tīmekļa formātu, lai uzlabotu izmantošanu un pieejamību, ļaujot lietotājiem izvēlēties tikai to, kas ir saistīts ar viņu darbības jomu, un nodrošinot efektīvāku atjauninājumu, piemēram, piezīmju, paskaidrojumu un interpretāciju izmantošanu.

Darba grupu secinājumi

Ņemot vērā šīs pārskatīšanas apjomu un sarežģītību, FSC sekretariāts pieņēma novatorisku pieeju un izveidoja četras darba grupas, kas strādāja vienlaikus.

Sēdes laikā četru darba grupu dalībnieki dalījās ar jaunākajām ziņām, katrs no viņiem pievērsoties dažādiem CoC sistēmas aspektiem: pamatprasībām, grupu un vairāku vietu sertifikācijai, aprites cikliskumam un darba ņēmēju tiesībām.

Jaunais pārskatīto CoC standartu projekts tiks nodots sabiedriskajai apspriešanai 2025. gada 15. novembrī. FSC aicina visus biedrus un ieinteresētās personas piedalīties apspriešanā, izmantojot **FSC apspriešanas platformu**.

EUDR: katalizators rīcībai visā pasaulē

Dalībnieki un ieinteresētās personas apspriež, kā šī regula maina ilgtspējīgos tirgus un kā FSC rīki var atbalstīt atbilstību. ES Atmežošanas regula (EUDR) ir jau 2023. gadā pieņemts likums, kas uzliek uzņēmumiem pienākumu pierādīt, ka produkti, kurus tie pārdod vai eksportē uz Eiropas Savienību, nav ražoti no koksnes, kas iegūtas nelikumīgā atmežošanas procesā vai degradētos mežos. Dalībnieki apsprieda, ko EUDR nozīmē uzņēmumiem, ražotājiem un sertifikācijas sistēmām, piemēram, FSC, un kā saskaņot turpmākos pasākumus.

Mateo Maskolo (*Matteo Mascolo*), FSC Globālās ilgtspējas politikas vadītājs, sāka ar hronoloģisku pārskatu par EUDR un izklāstīja ES Komisijas ierosinātos grozījumus: sešu mēnešu pārejas periods pēc 2025. gada decembra lielākiem

uzņēmumiem un pagarināts atbilstības termiņš mazajiem uzņēmumiem līdz 2026. gada decembrim.

Viņš norādīja, ka regula jau ir devusi rezultātus, pat pirms tā ir pilnībā ieviesta. „EUDR ir katalizators rīcībai visā pasaulē,” viņš teica, uzsverot, ka tā mudina visas ieinteresētās personas apsvērt savu rīcību un rast jaunus risinājumus. Viņš arī uzsvēra, ka EUDR ir līdzeklis mērķa sasniegšanai: pasaulē veidot nākotni bez atmežošanas.

Kāpēc ES ārkārtas reaģēšanas plāns ir svarīgs?

Plaša ekspertu grupa apsprieda, kā dažādi dalībnieki var atbalstīt efektīvu plānu īstenošanu, vienlaikus risinot problēmu pamatcēloņus.

WWF programmas „*Forests Forward*” vadītājs Tims Kronins uzsvēra, ka nav vienota risinājuma atmežošanas novēršanai, un, ka EUDR var palīdzēt izlīdzināt konkurences apstākļus, atalgojot uzņēmumus, kas investē ilgtspējībā. Viņš norādīja, ka atbilstība tiesību aktiem jāuzskata par sākuma punktu, bet brīvprātīgas sistēmas, piemēram, FSC, veicina ilgtspējību, inovācijas un pārsniedz atbilstības prasības.

ATIBT inovāciju un stratēģijas direktore Karolīna Djuēme aicināja FSC pārliecināt informēt sabiedrību par to, ka šī sistēma ir efektīvs instruments cīņā pret atmežošanu. Viņa norādīja, ka EUDR sniedz unikālu iespēju mainīt sabiedrības uzskatus par tropu kokmateriāliem, uzsverot izsekojamību un stingras sertifikācijas nozīmi ilgtspējīgas prakses nodrošināšanā. “Parasti tropu kokmateriāli tiek saistīti ar mežu iznīcināšanu, nabadzību utt., bet ar EUDR mēs situāciju varam mainīt,” viņa teica.

FSC politikas saskaņošanas vadītāja Saija Hotti uzsvēra, ka FSC nepaļaujas uz vienu instrumentu, bet gan uz virkni brīvprātīgiem un savietojamiem risinājumiem, tostarp riska novērtējumu un izsekojamību, kas atbalsta atbilstību EUDR un citiem globāliem ilgtspējas noteikumiem. Viņa uzsvēra, ka FSC nepārtraukti attīstās līdz ar Eiropas tiesību aktiem, integrējot esošos instrumentus, piemēram, *FSC Trace*, lai nodrošinātu holistisku, pielāgojamu sistēmu.

Glenda Amarilisa Lī Pintu (*Glenda Amarilis Lee Pinto*) dalījās ar viedokli, ka EUDR īstenošana ir iespējama, kā to pierāda FSC darbs ar dabiskā kaučuka ražotājiem Gvatemalā. Tādi instrumenti kā *FSC Early Adopters Programme* palīdzēja uzņēmumiem jau tagad pārliecināti izpildīt daudzas EUDR prasības. Viņa uzsvēra, ka, lai gan joprojām pastāv izaicinājumi, FSC sertificētie uzņēmumi jau ir “vairāk nekā pusceļā” uz atbilstību. “Tas ir aicinājums rīkoties, ka ir svarīgi rīkoties, veicot meža apsaimniekošanu, un tas ir iespējams,” teica G.A.Lī Pintu.

Pārstāvēt Pasaules Tirdzniecības organizāciju (PTO), Sadžals Maturs (*Sajal Mathur*) iekļāva EUDR raksturojumu plašākā tirdzniecības un vides pārvaldības kontekstā. „Viena lieta, kas tika uzsvērtā, ir tā, ka EUDR tiesību akts ir izvirzījies

visas šīs tēmas starptautiskās tirdzniecības kopienas uzmanības lokā,” viņš norādīja. Sadžals Maturs uzsvēra, ka tirdzniecības noteikumi un vides mērķi var un tiem ir jādarbojas kopā, un ka PTO dalībvalstis piekrīt EUDR paredzētajiem mērķiem, ja vien tas nerada nevajadzīgas tirdzniecības barjeras.

Diskusija par EUDR īstenošanu

Jautājumu un atbilžu sesijas laikā dalībnieki uzsvēra praktiskās grūtības, kas saistītas ar EUDR īstenošanu, jo īpaši attiecībā uz riska novērtējumiem, apspriešanās mehānismiem un skaidrību par to, vai FSC sertifikācija vien nodrošina atbilstību. Diskusijā tika uzsvērtas proaktīvas komunikācijas nozīme, izsekojamības un konfidencialitātes līdzsvara nodrošināšana un atbalsts ražotājiem, jo īpaši mazajiem lauksaimniekiem

Skats nākotnē

Mēs zinām, ka EUDR nav galīgais risinājums plašākā cīņā pret mežu izciršanu un degradāciju. Sesijas noslēgumā paneļa dalībniekiem tika uzdotas pēdējās jautājums: *ja jums būtu burvju nūjiņa, ko jūs mainītu EUDR?*

Glenda Lī Pintu aicināja vairāk uzticēties zemas riska valstīm, bet Saija Hotti vēlējās, lai beigtos neskaidrība un lai ieinteresētās personas varētu patiesi strādāt, lai cīnoties pret atmežošanu. Karolīna Djuēme mudināja meža nozari pārliecinoši virzīties uz priekšu. Kolēģi piekrita turpināt darbu, jo FSC sistēmā “mēs varam attīstīties un uzlaboties”, virzoties uz priekšu. Diskusiju panelī iztīrītās tēmas parādīja, ka, izmantojot partnerību un kopīgas sadarbības metodes, jau tagad ir iespējama nākotne bez atmežošanas.

FSC ietekmes stiprināšana ar zinātnes palīdzību

Šo sesiju vadīja Starptautiskā mežsaimniecības studentu asociācija (IFSA), un tajā tika uzaicināti pētnieki no Brazīlijas, Horvātijas un Portugāles, lai dalītos jaunākajos zinātniskajos atklājumos par to, kā FSC sertifikācija ietekmē uzņēmumus, darbiniekus un bioloģisko daudzveidību. Viņu prezentācijas parādīja FSC un akadēmisko aprindu pētniecības partnerību nozīmi, lai izprastu sertifikācijas reālos rezultātus.

Zinātnei ir liels potenciāls, lai padarītu FSC uzticamāku, pielāgojamāku un ietekmīgāku nākotnē. Pētījumi jau ir stiprinājuši FSC ietekmi uz cilvēkiem, mežiem un kokmateriālu tirgiem, bet ir nepieciešams vēl daudz vairāk. Sēdes dalībnieki vienojās, ka FSC un tās biedriem ir jāinformē pētnieki par to, kas viņiem ir nepieciešams.

„Esmu novērojusi, ka vēlētās amatpersonas, piemēram, pastāvīgi prasa vairāk pētījumu, vairāk izpēti, vairāk uz pierādījumiem balstītu priekšlikumu un lēmumu. Tāpēc es gribētu šo jautājumu uzdot tieši deputātiem. Es gribētu dzirdēt, ko, viņuprāt, tie var iegūt no vairāk pētījumiem, vairāk pierādījumiem, vairāk datiem, un kāda veida pētījumi viņiem ir nepieciešami,” uzsvēra Laura

Birbalaite, Leidenes Universitātes Drošības un globālo jautājumu institūta pētniece.

Muema Pereira Nuņa (Moema Pereira Nunes), profesore, pētniece un biznesa konsultante no Fēvali Universitātes Brazīlijā, piebilda: „Esiet atvērtāki un pastāstiet mums, kas jums nepieciešams. Pēc tam mums ir vajadzīga piekļuve, lai varētu sazināties ar cilvēkiem.”

Pētījumu rezultāti no Brazīlijas, Portugāles un Horvātijas

Dr. Kristīna Klariča, Zagrebas Universitātes Mežsaimniecības un kokrūpniecības fakultātes asociētā profesore un bijusī FSC auditore, prezentēja savu pētījumu par FSC sertifikācijas nozīmes attīstību Horvātijas uzņēmumos no 2015. līdz 2023. gadam. Viņa sniedza pierādījumus tam, ka FSC nozīme ir attīstījusies no tirgus spiediena instrumenta līdz instrumentam, kas veicina ilgtspējīgas prakses un nodrošina labāku pozicionēšanu tirgū.

Apkopojot apmēram 70 uzņēmumu aptaujas, M.Pereira Nuņa identificēja un analizēja darbinieku viedokļus par FSC sertifikācijas pozitīvo un negatīvo ietekmi un secināja: „Darbinieki atzīst, ka FSC sertifikācija rada ievērojamu pozitīvu ietekmi, un viņi lepojas ar to, ka strādā sertificētā uzņēmumā.”

Luišs Migels Rozalīnu (*Luís Miguel Rosalino*), savvaļas bioloģijas speciālists un Lisabonas Universitātes asociētais profesors, prezentēja Portugālē veikto pētījumu rezultātus, kuros izpētīts, kā FSC sertifikācija ietekmē bioloģisko daudzveidību eikaliptu plantācijās. Viņa komanda salīdzināja sertificētas, nesertificētas un aizsargātas mežu teritorijas, lai novērtētu, vai FSC apsaimniekošanas kritēriji palīdz saglabāt savvaļas dzīvniekus

Noslēdzot diskusiju, sesijas moderators Muhameds Paša Asalafi (*Muhammad Pasha Assalafi*) no Starptautiskās mežsaimniecības studentu asociācijas (IFSA) teica: „Pētījumu rezultāti atgādina mums, ka FSC nav tikai marķējums, bet gan uz zinātnes atziņām balstīta sistēma, kas apvieno cilvēciskās vērtības, mežu apsaimniekošanu un globālo ilgtspējību.”

Mežsaimniecības finansēšana: finansējuma izmantošana, lai paplašinātu ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu

Ņemot vērā pieaugošo interesi par ilgtspējīgu finansēšanu, šajā paralēlajā pasākumā tika izskatīta šī svarīgā tēma, apspriežot motivāciju un iespējas paātrināt ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu

Ņemot vērā pieaugošo interesi par ilgtspējīgu finansējumu, FSC Ģenerālās asamblejas paralēlajā pasākumā tika izskatīta šī svarīgā tēma, apspriežot motivāciju un iespējas paātrināt ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu un izveidot izsekojamus,

FSC Francijas izpilddirektors Aurēliens Sotjērs (*Aurélien Sautière*) ievadīja diskusiju, uzsverot, ka FSC sertifikācijas ieviešana ir jāuzskata nevis par izmaksām, bet gan par investīcijām. Tika prezentēti trīs ilgtspējīgas

finansēšanas modeļi, kas parāda, kā FSC un tā partneri cenšas paplašināt ilgtspējīgu mežu apsaimniekošanu, veicinot privātas investīcijas.

Franču investīciju uzņēmums Mirova ir uzsācis iniciatīvu *Mirova Sustainable Land Use*, kuras mērķis ir ieguldīt 350 miljonu eiro investīcijas ilgtspējīgā lauksaimniecībā un mežsaimniecībā, pieprasot FSC sertifikāciju mežsaimniecības uzņēmumiem Latīņamerikā, Āfrikā un Āzijā.

Dānijā bāzētā *International Woodland Company (IWC)* paziņoja par 500 miljonu eiro ieguldījumu – *BNP Future Forest Fund* – sertificētu ilgtspējīgu mežsaimniecības aktīvu iegādei ASV, Austrālijā, Jaunzēlandē un Eiropā.

CNP Assurances, Francijas lielākā privātā meža īpašumu kompānija, ir apņēmusies, ka līdz 2030. gadam 100 % tās mežu būs FSC sertificēti, integrējot sertifikāciju savā ilgtermiņa investīciju stratēģijā un klimatnoturības plānošanā.

Kāpēc investori izvēlas FSC?

Apaļā galda diskusijā piedalījās Alēns Karsentī (*Starptautiskais lauksaimniecības pētniecības centrs attīstībai – CIRAD*), Gotjē Kerū (*Mirova*), Rozanna Tečima (*CNP Assurances*), Veslijs Snells (*International Woodland Company - IWC*) un Mišela Gonsalesa-Mendia (*FSC Investments & Partnerships*) – pārstāvot apdrošināšanas nozari, ietekmes investorus, korporatīvos investorus un FSC.

Saskaņā ar Veslija Snella teikto, FSC piešķir papildu vērtību *IWC* darbībai, palīdzot sagatavoties informācijas atklāšanai un samazinot risku klientiem. „Mēs ticam FSC solījumam un cenšamies to nodot mūsu investoriem.” Viņš uzsvēra, ka *Verified Impact* ir noderīgs instruments, lai piekļūtu tirgiem un diversificētu ieņēmumus.

Rozanna Tečima no *CNP Assurances* apsprieda darbu ar kopienām Brazīlijā un uzsvēra, kā sertifikācija palielina aktīvu vērtību: „Meži ir stratēģiski aktīvi, un FSC sertifikācija ļauj mums novērtēt šo aktīvu, garantējot tā ilgtspēju.

Mirova pārstāvis Gotjē Kerū uzsvēra FSC nozīmi integritātes, pārredzamības un politikas saskaņošanas jomā. Runājot par risku, viņš piebilda: „Visi vides riski kādā brīdī kļūst par finanšu riskiem.”

Sadarbība, lai panāktu ietekmi

Runātāji arī apsprieda FSC mainīgo lomu kā tiltu starp finanšu iestādēm un reālo ietekmi. Veslijs Snells puda viedokli, ka FSC ir jāatzīst daudz plašāka regulējumu, sistēmu un standartu sistēma, kas būtu vērsta uz tiem pašiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem, koncentrējoties uz sadarbības spēju un orientāciju uz konkrētiem rezultātiem.

CIRAD pārstāvis Alēns Karsentī (*Alain Karsenty*) norādīja, ka, lai gan inovatīvi finanšu instrumenti, piemēram, zaļās obligācijas un dabas kredīti, var mobilizēt kapitālu, tie, tomēr, nevar aizstāt stingru valsts līmeņa politiku. „FSC ir tiesības

sasaukt sanāksmi, lai veicinātu sadarbību starp dalībniekiem, kuri bieži vien nesazinās savā starpā – ražotājiem un tirgotājiem, pircējiem un investoriem. Tas nozīmē savienot šīs trīs puses, un FSC atrodas tieši vidū,” sacīja G.Kerū.

M.Gonsalesa-Mendia iepazīstināja ar to, kā FSC Investīciju un partnerību nodaļa darbojas sistēmu līmenī, sadarbojoties ar tādiem partneriem kā Eiropas Savienība, Āzijas Attīstības banka un Pasaules banka, lai palīdzētu investoriem integrēt FSC sertifikāciju un *Verified Impact* rīkus savos investīciju portfeļos. „Mēs visi esam daļa no dziļi savstarpēji saistītas sistēmas, kurā dabiskajām ekosistēmām, finanšu sistēmām un ilgtspējīgai attīstībai ir jāpastāv līdzās un jāatbalsta viena otra,” uzsvēra Mišela Gonsalesa-Mendia.

Gaidāmie izaicinājumi un iespējas

Klātesošo jautājumi galvenokārt bija par to, kā investori reaģē saistībā ar dabas katastrofām, piemēram, ugunsgrēkiem un plūdiem, arī par FSC iespējām saskaņot savus standartus ar citiem ilgtspējības standartiem un par to, kā nodrošināt, lai globālie finanšu līdzekļi nonāk pie vietējām mežsaimniecības kopienām. Diskusijas dalībnieki paskaidroja, ka šie riski arvien vairāk tiek iekļauti auditos un apdrošināšanā.

Nobeigumā FSC ģenerāldirektore Subra Battačadžī uzsvēra, ka meži ir aktīvi, kuros var un vajag investēt un tas ir būtiski klimatnoturībai. Ģenerāldirektore norādīja, ka FSC *Verified Impact* sistēma un ekosistēmu pakalpojumu reģistrs var apvienot investorus un uzticamus projektus. Viņa aicināja atbalstīt atbildīgas mežu apsaimniekošanas prakses, jo tas nesīs labumu gan cilvēkiem, gan mežiem.